ROLUL PARLAMENTELOR NAŢIONALE ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE

Cristina BOIAN,
studentă, anul IV, USM
Natalia SUCEVEANU,
dr., conf. univ., cond. ştiinţific

Rolul parlamentelor naţionale în contextul construcţiei europene a reprezentat un subiect mult discutat şi disputat pe parcursul anilor. Tratatul de la Lisabona, numit şi „tratatul parlamentelor", revigorează parlamentarismul şi acordă o deosebită importanţă legăturii dintre Parlamentul European şi parlamentele naţionale. Tratatul de la Lisabona reprezintă primul tratat european care se referă în mod special la rolul parlamentelor naţionale. Acesta conţine 14 referiri la parlamentele naţionale. Ele conferă drepturi semnificative parlamentelor naţionale, inclusiv dreptul de a exprima obiecţii cu privire la proiectele legislative care nu respectă principiul subsidiarităţii[1]. În Tratatul de la Lisabona este subliniat în exclusivitate rolul parlamentelor naţionale în cadrul Uniunii Europene, prin acordarea în premieră a oportunităţii de a fi informate şi a primi notificări privind proiectele de acte legislative ale Uniunii Europene. Astfel, în Protocolul privind Rolul Parlamentelor Naţionale în Uniunea Europeană se menţionează, în art.2, că: „Proiectele de acte legislative adresate Parlamentului European şi Consiliului se transmit parlamentelor naţionale"[2]. În ceea ce priveşte reglementarea juridică cu privire la schimbul de informaţii, contacte, facilităţi reciproce şi relaţiile cu alte organe, la acest aspect se referă articolele 25 alin. (3), 130 şi 132 din Regulamentul Parlamentului European. În scopul consolidării legăturilor existente dintre departamentele de cercetare şi documentare ale parlamentelor statelor-membre în toate domeniile de informare, precum şi promovarea schimbului de informaţii, idei şi experienţă legate de subiecte de interes comun, atât pentru Parlamentul European, cât şi pentru parlamentele naţionale au fost formate o serie de organe specializate cum ar fi: COSAC (Conferinţa organelor specializate în afaceri comunitare)[3], ECPRD (Centrul European pentru Cercetare şi Documentare Parlamentară)[4] şi IPEX (Inter-parliamentary EU information exchange)[5].

Dintre inovaţiile Tratatului de la Lisabona, în ceea ce priveşte rolul parlamentelor naţionale, este important a menţiona şi controlul subsidiarităţii. Parlamentele naţionale, în termen de opt săptămâni, pot adresa avize Comisiei privind proiectele de acte legislative pe care aceasta trebuie să le înainteze obligatoriu, în acelaşi timp, parlamentelor naţionale, Parlamentului European şi Consiliului. Respectiv, Protocolul menţionează expres: „În termen de opt săptămâni de la data transmiterii unui proiect de act legislativ în limbile oficiale ale Uniunii, orice parlament naţional sau orice cameră a unui parlament naţional poate adresa preşedintelui Parlamentului European, al Consiliului şi, respectiv, al Comisiei un aviz motivat în care să se expună motivele pentru care consideră că proiectul în cauză nu este conform cu principiul subsidiarităţii. După caz, fiecărui parlament naţional sau fiecărei camere a unui parlament naţional îi revine sarcina de a consulta parlamentele regionale cu competenţe legislative"[6].

În cazul contestării conformităţii unui proiect de act legislativ cu principiul subsidiarităţii de către o treime dintre parlamentele naţionale, în cadrul unor avize motivate, Comisia trebuie să reexamineze proiectul şi să motiveze eventuala menţinere a acestuia (procedura „cartonaşului galben").

Dacă majoritatea simplă a parlamentelor naţionale contestă conformitatea unui proiect de act legislativ cu principiul subsidiarităţii (procedura „cartonaşului portocaliu") şi dacă Comisia îşi menţine propunerea, cazul este înaintat către Consiliul şi Parlamentul European, care se vor pronunţa în primă lectură. În cazul în care Consiliul şi Parlamentul European consideră că propunerea legislativă nu este compatibilă cu principiul subsidiarităţii, acestea o pot respinge cu o majoritate de 55% a membrilor Consiliului sau cu majoritatea voturilor exprimate în Parlamentul European[7].

În cazul unui proiect de act legislativ prezentat în temeiul articolului 61 I din Tratatul privind funcţionarea Uniunii Europene referitor la spaţiul de libertate, securitate şi justiţie, acest prag este

reprezentat de către o pătrime din totalul voturilor atribuite parlamentelor naţionale.

Parlamentele naţionale asigură respectarea principiului subsidiarităţii şi respectiv, acestea pot să depună plângeri în ceea ce priveşte încălcărea subsidiarităţii la Curtea de Justiţie a Uniunii Europene. Curtea de Justiţie, fiind judecătorul suprem, poate legitima şi consolida procesul de luare a deciziilor în cadrul Uniunii.

Protocolul privind Rolul Parlamentelor Naţionale în Uniunea Europeană introduce noţiunea de *cooperare interparlamentară*, promovată atât de Parlamentul European, cât şi de parlamentele naţionale. În articolul 9 se stipulează că „Parlamentul European şi parlamentele naţionale definesc împreună organizarea şi promovarea unei cooperări interparlamentare eficiente şi periodice în cadrul Uniunii”, iar în articolul 10 se menţionează că „O conferinţă a organelor parlamentare specializate în chestiunile Uniunii poate supune atenţiei Parlamentului European, a Consiliului şi a Comisiei orice contribuţie pe care o consideră adecvată. În plus, o astfel de conferinţă promovează schimbul de informaţii şi schimbul celor mai bune practici dintre parlamentele naţionale şi Parlamentul European, inclusiv dintre comisiile specializate ale acestora. De asemenea, conferinţa organelor parlamentare poate organiza conferinţe interparlamentare pe teme specifice, în special pentru a dezbate chestiuni de politică externă şi de securitate comună, precum şi politica de securitate şi de apărare comună. Contribuţiile conferinţei nu angajează parlamentele naţionale şi nu aduc atingere poziţiei acestora”[8].

În scopul cooperării în cadrul structurilor naţionale şi facilitării procesului de asociere politică şi integrare economică europeană, la 3 mai 2011 a fost semnat actul de constituire a Adunării Parlamentare a Parteneriatului Estic (EURONEST). EURONEST se compune din membri ai Parlamentului European şi ai parlamentelor din Republica Moldova, Ucraina, Republica Belarus, Republica Armenia, Republica Azerbaidjan şi Georgia. Aceasta reprezintă prima şi unica instituţie ce atrage mai multă atenţie asupra politicii de vecinătate a Uniunii Europene cu ţările din Est şi asupra asocierii politice şi integrării economice ale acestora. Respectiv, Republica Moldova se va putea afirma şi susţine activ în procesul dezbaterilor problemelor importante cu care se confruntă.

Rolul parlamentelor naţionale este evidenţiat de fiecare dată când tratatele prevând că un act trebuie să fie adoptat sau ratificat de către statele-membre „conform regulilor constituţionale respective” sau „conform exigenţelor constituţionale proprii”. Acesta este cazul actelor fundamentale ale Uniunii, cum ar fi revizuirea tratatelor, aderarea noilor state, stabilirea de norme cu privire la resursele bugetare proprii ale UE etc.

Astfel, rolul parlamentelor naţionale este consolidat şi recunoascut de Tratatul de la Lisabona, iar parlamentele naţionale au posibilitatea de a participa mai activ în cadrul Uniunii.

Referințe:

1. http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?language=RO&id=58
2. http://eur-lex.europa.eu/ro/treaties/dat/12007L/htm/C2007306RO.01014802.htm
3. http://www.cosac.eu/
4. https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/navigation.do;jsessionid=8F172A8E626399BFA5EE83B35D58A741
5. http://www.ipex.eu
6. Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarităţii şi proporţionalităţii // Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2007, 17 ianuarie.
7. http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/how/characteristics/article_7148_ro.htm
8. Protocolul privind rolul parlamentelor naţionale în Uniunea Europeană // Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 2010, 30 martie.

*
* * *